

EL MEU DOLOR PORTA EL TEU NOM

Toni Arencón i Arias

XXXIII Concurs Literari de Sant Antoni

Premi de Prosa

EL MEU DOLOR PORTA EL TEU NOM

*I quan un home en el seu dolor calla,
M'ha proporcionat un Déu que expressa el meu sofriment.*¹

GOETHE

WEIMAR. Divendres, 31 d'octubre de 1823

EL DOCTOR Christoph Wilhelm Friedrich Hufeland, Conseller d'Estat i Primer Metge de Sa Majestat Frederick William III de Prússia, es queixa amb amargura:

—En altres temps gaudíem de l'avantatge d'utilitzar un llenguatge determinat i intel·ligible per a totes les nacions —refereix—. Una recepta escrita a Berlín podia preparar-se per igual a Europa, Àsia, Àfrica... En el dia, hem arribat a tal grau d'acràcia que, en traspasar les nostres fronteres, no podem servir-nos d'aquestes prescripcions, car els apotecaris estrangers o no les comprenen o les interpreten equivocadament.

Suposo que té raó, i molta, perquè el doctor Hufeland és un savi que ha aprofundit en la història de la Medicina i de la Farmacologia, des dels temps més remots fins als anys lluminosos de l'actual coneixement. El meu ànim afeblit, però, no es troba aquest migdia gaire receptiu per atendre les seves il·lustrades explicacions, tenint en compte que reposo estès al llit de la meva cambra, nu de cintura cap amunt, mentre el metge em manipula l'abdomen amb les mans, pressiona aquí, colpeja allà, percudeix enllà i continua parlant:

—Per aquesta causa, la Ciència Mèdica es troba en orris de perdre la gran prerrogativa d'entendre's a tot arreu, i de ser eficaç i benèfica —afirma mentre m'explora—: Antanyasses, cap nou sistema alterava la farmacopea. El gran Linneo la va respectar. Murray mai no es va atrevir a substituir les denominacions dels termes ja consagrats. Ara, però, la nomenclatura ha mudat, completament. Tothom s'esforça a desconcertar l'ordre establert. Cada autor es creu posseïdor de la vocació i de l'autoritat

¹ *“Und wenn der Mensch in seiner Qual verstummt / Gab mir ein Gott zu sagen, was ich leide”* – Versos amb els quals, Goethe, inicià l'*Elegia de Marienbad*.

per reformar. Les noves denominacions inunden els escrits... i moltes vegades no són més que traduccions extravagants dels noms antics. Ningú no vol quedar-se enrere i d'aquí que tots els anys veiem aparèixer noves farmacopees.

No m'atreveixo a interrompre'l, per molt que el seu monòleg provoqui l'efecte d'augmentar la meva debilitat. Sospiro. Em sembla, però, que el doctor Hufeland interpreta erròniament aquest sospir.

—Voleu un exemple, estimat amic Goethe? Segons els principis de la química les substàncies que se'ns presenten amb els noms *Hydrargyrum muriaticum corrosivum* i *Hidrargyrum muriaticum mit* haurien d'estar-hi col·locades, prenent com a referència l'alfabet, l'una al costat de l'altra; en canvi, per a l'ús de la Ciència Medica, si volem evitar una errada d'administració, molt perillosa, han de separar-se tot el possible. Ai! Com de fàcil és caure en aquest equívoc si la dissemblança no s'indica més que per la tercera i última accepció! Les antigues denominacions, *Mercurius sublimatus* i *Calomel*, no són infinitament més adients per assenyalar la seva intrínseca diferència?

Assenteixo amb el cap. *Calomel*. Com a purgant, ingerit en excés, causa gastroenteritis hemorràgica. L'exposició crònica provoca la pèrdua de les peces dentals i dels cabells, dificultat en la parla, disminució de l'audició, escassetat de visió, trastorns de memòria, al·lucinacions... deliri... Com puc negar l'evidència? Nogensmenys, tota la saviesa del doctor no m'aporta la calma que el meu esperit necessita. Jo, evidentment, no he ingerit *Calomel* ni cap altra substància tòxica; ni per voluntat pròpia ni per equivocació aliena. Els meus temps com alquimista queden ja molt llunyans, oblidats en la memòria. El doctor Hufeland busca el mal pel costat equivocat, pel costat físic. I el meu patiment prové d'un origen ben diferent.

—Moro a causa d'un amor sense reciprocitat —manifesto, sincerant-me'n. És inútil perdre més temps. Ni el seu ni el meu.

El doctor Hufeland atura l'exploració i em mira fixament.

—Heu d'oblidar-la, amic meu. Pel vostre bé.

—No puc. És impossible. L'amo amb passió frenètica, suïcida, immesurable.

—Quadrupleu la seva edat.

L'afirmació és certa. Cruel, per la seva literalitat i significat, però certa. Vaig conèixer Theodore Ulrike mentre realitzava una cura de salut al balneari de Marienbad. Ella tenia, aleshores, disset anys. Jo, acabava de complir setanta-tres. L'amistat amb la seva mare, Amalie von Brösigke, de qui la meua estimada ha heretat la bellesa divina, em va permetre intimar amb la jove. Durant tres interminables anys vaig amagar aquell amor, patint en silenci quan no coincidía amb ella i gaudint cada segon de les nostres trobades. Finalment, em vaig decidir a sol·licitar al Gran Duc Karl August de Saxònia-Weimar-Eisenach que demanés, en el meu nom, la seva mà en matrimoni. Comptava per anticipat amb el beneplàcit de la mare. Encara que va fingir sorprendre's, Amalie von Brösigke havia acordat amb mi, per escrit, els termes, les condicions, les circumstàncies i les limitacions de la proposta —en una correspondència que es va dilatar més mesos dels que jo hauria volgut—, inclosa l'elevada renda vitalícia que la jove rebria en el supòsit que es produís la meua no desitjada mort, més que res per evitar-li disputes i litigis amb els meus hereus consanguinis. En assabentar-se, el meu fill, Julius August, es va posar furiós; atiat, sens dubte, per la cupiditat de la seva dona Ottilie.

Amalie von Brösigke, per contra, no s'oposaria a l'enllaç. Em va advertir, però, que respectaria la decisió que prenguéss la seva filla, fos la que fos.

—Mai abans no he conegut una jove més admirable —explico al doctor Hufeland, continuant la conversa, intentant fer-li comprendre—. La seva dolçor em trasbalsa. El seu somriure m'embogeix. El seu tacte em desfà. La seva presència em proporciona vida, però la seva absència m'emmalalteix. Prefereixo morir a viure sense ella. Sense ella, no hi ha res que tingui cap valor per a mi.

—Si us plau! No digueu beneiteries! Vós sou un home adult, culte... un erudit del nostre temps, l'escriptor més destacat en llengua alemanya! Heu excel·lit en totes les ciències i en totes les arts a les quals us heu dedicat: la geologia, la química, la medicina,

l'òptica, la botànica, la literatura... Sou conegut, elogiat, respectat i admirat. El mateix Napoleó Bonaparte, abans d'embogir a causa dels deliris de grandesa, us va honorar condecorant-vos.

—Uf! Diables! Fa ja tant de temps d'allò! L'emperador! Ell m'entendria! Sí! Ell sí que sabia entendre'm! Les dones que vaig estimar i que em van estimar ja no hi són. Un home culte, diu? Al present sóc tan ignorant com si no res hagués après amb l'estudi conjunt de totes les ciències. Ni tan sols un home: ja únicament sóc un pobre ancià, un pidolaire enamorat, que s'arrossega pe la vida en errant i trista existència.

—Definitivament, per la vostra salut. Heu d'oblidar la filla del camarlenc Joachim Otto Ulrich von Levetzow.

—Oblidar-la? Podeu vós oblidar el so de la mar quan les ones trenquen sobre la sorra? Podeu oblidar-vos de la visió d'una nit estrellada? No! És inconcebible! Inimaginable! La recordo... allà... al llindar de la porta, omplint-me de goig. Abans de la meva partida, encara es va acomiadar novament de mi. I aquell últim bes roman etern als meus llavis. Com el foc se'm va gravar aquesta imatge d'amor! I em repetia: *Així, doncs, vell alegre, no estiguis trist: també els cabells blancs l'amor aixequen*. Ara, en canvi, el meu cor oprimat batega amb angoixa; però, si un home amb els turments perd la paraula, a mi, en canvi, Déu m'ha proporcionat el do de poder expressar tot el que sofreixo amb la meva ploma.

—Ho sé. El vostre deixeble, Eckermann, m'ha explicat que heu escrit uns versos admirables, dedicats a la donzella. Bellíssims, d'una bellesa sense parangó.

—Jutgeu-los per vós mateix. Aquí els teniu. Ara per ara, són el sagrari del meu cor.

Li lliuro l'*Elegia de Marienbad*, escrita en vuit dies, en caràcters llatins sobre paper de vitel·la fina, de primera qualitat, i que he mostrat únicament a mitja dotzena d'amics, els més íntims. Vaig començar-la al setembre, a l'interior del carruatge que em traslladava des de Karlsbad a Weimar... après de conèixer la negativa de la meva amada: «Estimo amb tot el meu cor Johann Wolfgang von Goethe», va respondre Theodore Ulrike al Gran

Duc, «L'adoro. L'idolatro. El respecto. Però... ho sento... No vull fer-li cap mal... Digueu-li que no puc casar-me amb ell... d'aquesta manera».

El doctor Hufeland, coneixedor de la resposta, dubta un instant. Aprés, s'asseu amb l'elegia entre les mans i comença a llegir-la. El temps s'ha aturat. El moviment de la Terra al voltant del Sol s'ha aturat. Escruto atentament el seu rostre, tan conegut per mi. Hufeland és tretze anys més jove que jo, malgrat que, en arribar a certes edats, les diferències deixen de ser tan evidents. És més, m'atreviria a assegurar que, qualsevol persona que ens veies junts, opinaria que jo em conservo millor que ell... almenys fins al maleït setembre passat, abans del no, de la negativa que m'ha destrossat i enfonsat. Ara, el buit m'oprimeix el cor i afecta tot el meu organisme.

Abans que arribi a l'últim full descobreixo que una llàgrima solitària llisca per la seva galta dreta. Llavors, empassant-se saliva, em mira. Té els ulls envermellits.

—Un delit espiritual —refereix.

Sé que és sincer manifestant-me aquest elogi. Més sincer encara que en Johann Peter Eckermann, el devot jove que m'adora com a un mestre; o que l'imprevisible i sempre pessimista Schopenhauer, que només s'ha atrevit a manifestar-me, amb dissimulada satisfacció, en assabentar-se del meu fracàs amorós: «Ha tingut sort, amic meu. El matrimoni és una trampa que ens tendeix la naturalesa».

—Desesperadament formós —afegeix, retornant-me el manuscrit.

—Fruit d'un estat passional —concreto, abans de recitar-li de memòria l'última estrofa:

Ja he perdut l'Univers i m'he perdut a mi mateix.

*Jo, que vaig ser favorit dels déus,
m'han posat a prova, enviant-me Pandora,
tan rica en béns, tan rica en perills.
Em tempten amb la seva boca generosa...
i m'enfonsen a l'abisme del no-res.*

—Per què m'heu fet venir? —em pregunta el doctor Hufeland.

És un home lúcid i intel·ligent. Comprèn que no he sol·licitat la seva presència (s'ha desplaçat *ex professo* des de Berlín per assistir-me) únicament per recitar-li versos, per molt bells que siguin, per molt amor que condensin.

—Per una qüestió merament egoista: pel meu bé.

—I com puc servir-vos si no us serveix la ciència que practico?

—De res crec que pugui servir-me ja la ciència mèdica; però si la ciència humana.

—A què us referiu, estimat amic Goethe? De quina ciència humana em parleu?

—Del Magnetisme Animal. Vós sou un expert en aquesta matèria. M'atreveixo a demanar-vos... a suplicar-vos... que em magnetitzeu. El patiment m'ha possibilitat escriure els versos més bells que he escrit mai; ara, però, el dolor és massa intens... i acabarà amb mi. El meu cos rebutja l'aliment. Em costa respirar. No puc dormir. Consumit per la incertesa, només desitjo no sofrir més. Adés, estic convençut que, sense patir aquest turment, encara dispo de una possibilitat. Si la meva amada m'escolta recitar el poema... es convencerà del meu amor profund per ella. El Gran Duc així m'ho va aconsellar: "Crec que ha estat un error servir-vos d'intermediari en aquest afer. És un pressentiment, però penso que si us declareu en persona, la seva resposta serà diferent". Per això us demano que em magnetitzeu, perquè sigui capaç de parlar-li del meu amor, sense sofrir.

—Magnetitzar-vos? Per evitar que patiu per amor? És una bogeria!

—No ho és pas. Sé que vós ho podeu fer. És més: sé que sou capaç de fer-ho. Només us prego que em suggestioneu... per no patir més per ella. Per poder-la amar amb totes les meves forces, amb intensitat, amb goig, lliure d'impediments i sense traves.

Sé que el doctor Hufeland practica la tècnica del magnetisme —amb un èxit demostrat— per eliminar el dolor dels pacients sotmesos a procediments quirúrgics. Si és capaç d'aplacar el sofriment físic provocat pel tall de les afilades fulles dels bisturís, no serà capaç també de consolar el meu dolor, causat per la daga esmolada de l'amor? L'adulo durant un quart llarg, fins que obtinc una resposta, que si no és del tot satisfactòria, tampoc no és una negativa rotunda:

—Deixeu-me pensar-hi —em demana—. Una setmana. Concediu-me una setmana. Si considero que no sóc capaç de calmar el mal d'amor que patiu, mitjançant la magnetització, us imploro que no insistiu més en aquest tema. Per contra, si crec que hi ha alguna possibilitat, encara que sigui remota, em tindreu al vostre servei.

WEIMAR. Divendres, 7 de novembre de 1823

EL DOCTOR HUFELAND ha complert la seva paraula. I, el que és més important, ha acceptat la meva proposta. Suposo que, per a ell, suposa un repte professional. Això sí, m'ha *amenaçat* que hauré de sotmetre'm a tota la parafernàlia ritual: despullar-me —ai!, amb aquest fred preferiria romandre embolicat amb el cobrellit de llana—, aplicar-me lavatives, rentar-me a fons tot el cos, beure llet amb fragments de ferro... Fervorós seguidor de les doctrines d'en Franz Anton Mesmer, fundador de la teoria del Magnetisme Animal, assegura que el mètode més efectiu, per alleujar el dolor, resideix en el poder de la ment. Està convençut que una força suprema anima tots els éssers vius. La seva subtileza no té comparació. Indicible, augmenta i es reflecteix, com la llum, per mitjà del vidre. Es comunica i es propaga per mitjà del so. Aquesta virtut magnètica pot acumular-se, concentrar-se i transportar-se. És una força en concordança amb l'ànima, que es bloqueja quan una persona emmalalteix. Els magnetitzadors, però, són capaços de restaurar el flux vital i de fer desaparèixer la malaltia.

I jo em pregunto: resulta una quimera pensar que, si el doctor Hufeland és capaç d'alleujar el dolor físic, no serà també capaç d'eliminar el dolor psíquic, provocat per l'efecte deleteri de l'amor?

WEIMAR. Dimecres, 12 de novembre de 1823

NO DESCRIRÉ les accions que el doctor Hufeland ha practicat amb mi, aquesta vesprada. No les descriuré, car he quedar sumit en un son profund. Només recordo que ha

hagut un moment en el qual s'ha apropat a mi i ha realitzat una sèrie de passades al llarg del meu cos, sostenint unes pedres imantades entre les mans. Després ha començat a fregar-me amb suavitat les temples amb els dits, amb la mirada clavada en els meus ulls. «Ara dormireu. Fins que jo us ordeni que torneu a despertar-vos», m'ha dit. Sentia que les parpelles se'm tancaven. El seu rostre s'esvaïa. I he somiat...

Jo ja no hi era, a l'habitació. Em trobava envoltat de foscor. No albirava ni parets ni sostres. I el sòl era semblant als preuats marbres de Taenarum o de Kilkenny, freds i negres. No hi havia ningú més que jo, allà. Llavors, per a la meva sorpresa, davant meu s'ha materialitzat una imatge, envoltada d'una fulgència que em cegava la visió. Sincerament, en aquest moment m'he estremit. Era ell! Era Mefistòfil! Sí, Mefistòfil, disfressat de jove gentilhome, amb un vestit de color escarlata brodat d'or, amb capa curta de seda a l'esquena, amb ploma de gall al barret i amb una llarga i afilada espasa que penjava del seu cinturó. Tal com jo ho havia descrit al meu *Faust*. Tal com havia estat representat per l'hàbil mà del meu amic Delacroix, en els gravats que l'artista va realitzar per a il·lustrar la versió francesa de l'obra.

—Sí, sóc jo, mostrant-me amb una forma en la qual em podeu reconèixer —ha referit l'aparició, endevinant els meus pensaments, anticipant-se a les meves paraules.

—Vós? No és possible! —he exclamat.

—És clar que és possible! No us estranyeu —ha rigut. I la seva riallada ressonava amb la força del tro enmig de la tempesta més furiosa—. Sóc Mefistòfil, *aquell que no estima la llum*. Capaç de conèixer els vostres desitjos, d'aparèixer en els vostres somnis i d'oferir-vos la possibilitat de realitzar-los. Sóc jo, *una petita porció d'aquest element que, caminant contínuament a la recerca del mal, només sap fer el bé*. Són les vostres pròpies paraules. Les recordeu, oi? Bé que em vau descriure amb elles, anys enrere, encara sense conèixer-me en persona. Jo vaig comprar l'ànima de Faust, el vell sonat. Aquesta, però, no va ser més que una de les meves nombroses transaccions. La més coneguda, en gran part gràcies a la vostra ploma meritòria.

—Marxeu! Aparteu-vos de mi! Jo no us he invocat!

—No cal que m'invoqueu. Conec molt bé el vostre dolor. I puc ajudar-vos.

—Em considereu tan babau com per tancar un pacte amb vós?

—Només us consideraré un babau si rebutgeu el meu oferiment.

—Quin oferiment?

—El nom de la vostra amada ja no tornarà a causar-vos dolor. Mai més. Davant d'ella podreu presentar-vos, sense sofrir; ni en la seva presència ni amb el seu pensament.

—No tornar a sofrir pensant en la meva amada? I a canvi? Què em demaneu a canvi? Poseu les vostres condicions.

—Condicions? Oh! Poca cosa. Una minúcia.

—Suposo que serà el pacte habitual: quan ens trobem a l'altre món, i us asseguro que espero que triguem molt a fer-ho, seré el vostre servidor i us obeiré cegament en els vostres més insignificants mandats. És això, oi?

—Bah! Ja tinc massa servidors! Excessius, fins i tot. No, la meva proposta és més pragmàtica. Escriureu una segona part de *Faust*. Aquella que sempre heu volgut escriure i que mai no heu acabat de concretar. Una segona part, respectant el meu dictat. No podreu, però, tornar a veure la vostra amada fins que la tragèdia hagi estat enllestida. A canvi, pel temps invertit en la seva redacció, cada dia de la vostra existència, a partir d'avui, en lloc d'envellir, rejuvenireu el mateix període de temps, fins a acabar l'obra.

—Una segona part de *Faust*? I rejuvenir un dia per cada jorn transcorregut mentre escric l'obra? Quina serà aquesta història?

M'ha explicat l'argument de la tràgica història d'amor entre Faust i Gretchen.

—Accepto —he concedit, amb un somriure que no podia amagar.

—Me n'alegra que ens puguem entendre. Sou una persona raonable. Abans, ja ho sabeu, heu de signar el contracte. L'infern té les seves lleis. Per estampar la signatura us servireu d'una petita gota de la vostra sang. L'acord, però, no es formalitzarà fins que no begueu el contingut d'un flascó de vidre daurat que trobareu a la vostra habitació. Penseu

que, el que ara esteu vivint, és només un somni. La poció, en canvi, serà real.

Ignoro exactament la durada de la meva trobada amb Mefistòfil. Diria que han estat hores. A posteriori, contrariant la meva percepció temporal, en despertar del son artificial provocat pel poder de la suggestió, el meu fidel servent Stadelmann, que ha assistit a la sessió a petició meva, m'ha explicat que només havien transcorregut uns pocs minuts, menys d'un quart. I que, en aquest breu període d'hipnosi, abans d'ordenar-me que despertés, el doctor Hufeland únicament havia pronunciat una frase: «No tornareu a patir a causa de Theodore Ulrike Sophie von Levetzow».

Res no els hi he manifestat en relació al somni, excusant-me, argumentant que em trobava molt fatigat, agraint al doctor la seva ajuda. He vist com marxava, amb el cap cot, com si es trobés esgotat après de realitzar un gran esforç.

Sobre la tauleta de nit, al costat de l'antifaç que faig servir per dormir, he trobat l'ampolleta de vidre daurat, amb una etiqueta adherida: *Calomel*. «El vell Mefistòfil és un bon bromista», penso, «M'ofereix un purgant perquè “evacui” el meu dolor. »

Acomiada l'Stadelmann i, ja completament sol, bec el beuratge... fins a l'última gota.

WEIMAR. Dilluns, 5 de gener de 1824

ÉS NIT DE REIS. Em trobo molt recuperat. Ja no sento dolor. Puc pensar en la meva amada sense patir. Encara privat del meu major anhel –la seva presència–, el meu cor se sent jovenívolament renascut, plaent –en expressions robades al meu *Faust*–. Entona una cançó xiuxiuejant, semblant a les modulacions de l'arpa eòlica. Intentaré, ombres vacil·lants, retenir-vos una altra vegada? No! Un sotrac m'envaeix. Les llàgrimes succeeixen a les llàgrimes. L'atapeït cor se sent tou i tendre. Allò que tinc em sembla llunyà, i allò que ha desaparegut es converteix en realitat.

Em bolco en l'escriptura. Tot allò que sorgeix del fons del meu pit, tot allò que els llavis balucegen tímids per a si, ja frustrat, ja potser aconseguit, desapareix engolit per la força de l'impetuós moment. Allò que brilla ha nascut per a l'instant; l'autèntic roman intacte per a la posteritat. Escric, posseït. Escric, com un boig.

Llavors me n'adono. No cal que em turmenti. He pactat. El temps juga a favor meu.

Puc recórrer, pausat, a l'estreta llar de taules, tot el cercle de la creació, des del Cel, passant per la Terra, fins a l'Infern.

Acarono amb els dits el *globus terraqüi* de la meva cambra de treball.

DIARI DE J.W. VON GOETHE. Diumenge, 27 de febrer de 1825

... *CONSIDERACIONS sobre Faust. Reprenc els antics treballs. Arranjo algunes coses.*

CARTA DE J.W. VON GOETHE A CARL FRIEDRICH ZELTER. Dijous, 24 de maig de 1827

... *ARA HA D'ARRIBAR-VOS, en silenci, la confessió. Amb l'ajuda d'esperits favorables he tornat a posar mans a l'obra de Faust. Precisament allà on, descendint del nívol clàssic, torna a trobar-se amb el seu geni maligne [...] No ho comenteu amb ningú...*

WEIMAR. Dimarts, 11 de març de 1828

ECKERMANN viu cada dia amb més intranquil·litat (dorm malament, té malsons), des que el vaig nomenar custodi dels meus escrits, confiant-li la publicació —si el moment suprem arriba abans del que jo desitjaria— de la meva obra pòstuma. Suposo que es preocupa per la lentitud amb què escric i per la meva salut.

—Hi havia un temps en el qual podia exigir-me, diàriament, un plec imprès. I ho aconseguia amb facilitat —em justifico—. Ara, dedicat a la segona part del meu *Faust*, només puc treballar durant les hores primerenques del dia, quan em sento refrescat i enfortit per la son, i les carasses de la vida diària encara no m'han pertorbat. No obstant això, què és el que aconseguixo? En el millor dels casos una pàgina escrita, per regla general; tan poc com es podria escriure a l'espai d'un pam. I, sovint, quan em trobo d'humor improductiu, encara menys.

Veig el seu rostre, preocupat. El meu deixeble no coneix, però, el pacte amb Mefistòfil: «*A partir d'avui, en lloc d'envellir, rejoyenireu el mateix període de temps, fins a acabar l'obra.*» Pobre Eckermann! No sap que el temps juga a favor meu!

—Cada entelèquia és un bocí d'eternitat —afegeixo, però no crec que em pugui entendre.

CARTA DE GOETHE A CARL FRIEDRICH ZELTER. Dijous, 24 d'abril de 1828

... EL MEU FAUST em mira de reüll i em fa els retrets més amargs per no dedicar-li, com més digne, la preferència de la meva feina i deixar de banda tota la resta.

CARTA DE GOETHE AL CANCELLER VON MÜLLER. Dilluns, 28 de juny de 1830

... VOLTAIRE, un dels més grans esperits, va tenir a edat avançada la debilitat que es representés un nou drama seu; jo, en canvi, em sento cada vegada més inclinat a guardar en secret el millor que he fet i que encara sóc capaç de fer.

WEIMAR. DISSABTE, 27 de novembre de 1830

EL MEU FILL va morir el mes passat, a Roma. He manat gravar, a la seva tomba, una inscripció: GOETHE FILIVS / PATRI / ANTEVERTENS / OBIIT / ANNOR XL / MDCCCXXX.

Passejo pel jardí amb els meus néts, Walter, Wolfgang i Alma. La petita m'incita a córrer darrere d'ella. No aconsegueixo atrapar-la. Té tres anys i és una llebre. M'adono de la mirada irònica, des de l'interior de la casa, de la seva mare. En el seu dol tranquil i seré, Ottilie sembla feliç.

Eckermann ha tornat d'Itàlia. Jo, continuo escrivint.

DIARI DE J.W. VON GOETHE. DISSABTE, 12 de febrer de 1831

... ABORDADA, amb valentia i felicitat, l'obra principal.

WEIMAR. DIMARTS, 14 de febrer de 1832

PRESENTO AL MEU FIDEL ECKERMANN el manuscrit, gairebé definitiu.

—Cal que torneu a rellegir-vos la tragèdia —l’hi demano—. Fixeu-vos si qualsevol aspecte crida la vostra atenció. Ara per ara, no desitjo que cap altra persona la hi llegeixi. He mostrat algun passatge a Zelter; emperò, a excepció d’ell, ningú més que Ottilie i vós, sou al cas. Als altres bons amics, que mostraven curiositat pel manuscrit, els hi he dit que ho he lacrat amb set segells.

Johann Peter Eckermann sospira, satisfet.

TŘEBÍVLICE, BOHÈMIA. Dissabte, 17 de març de 1832

ELS ANYS HAN PASSAT. Nou anys. Jo m’he dedicat a complir la meva prorrata del contracte, escrivint la segona part de *Faust*. He pogut comprovar, també, durant aquest temps, que Mefistòfil complia la seva paraula. Cada dia transcorregut, des de la nostra trobada en el món oníric, en lloc d’acréixer les xacres a causa de la meva edat, m’he trobat en millors condicions, físiques i mentals. A vuitanta-dos anys, el meu aspecte i la meua vitalitat es corresponen a un *jovenet* de seixanta. El mèrit ha recaigut en el doctor Hufeland, ja que he fet córrer la veu que té el do d’alleujar els mals de la vellesa. A més, he deixat de patir quan penso en la meua estimada i he perdut la por —el terror—, a presentar-me davant d’ella i declarar-li el meu amor. No he oblidat, però, que estava obligat, abans, a finalitzar l’obra. Nou anys he invertit. Nou. Una eternitat, mesurant cada paraula de la tràgica història d’amor. Un sospir, suposo, en el rellotge del temps de Mefistòfil.

He finalitzat la tragèdia la setmana passada, abandonant-la sobre l’escriptori. Ja tenia l’equipatge preparat, amb mesos d’antelació. I, per descomptat, no m’he oblidat d’incloure, ben protegida, l’*Elegia*. El dubte, però, em corroeix: Seré capaç?

El carruatge s’atura. Sóc arribat al meu destí amb l’amor.

WEIMAR. Dijous, 22 de març de 1832

AVUI JA CONEC LA RESPOSTA. Sí, he estat capaç de fer-ho! M'he presentat davant la meva amada (el temps no ha fet més que millorar la seva bellesa!) per recitar-li l'*Elegia de Marienbad*. La veu no em tremolava, les cames no em tremolaven. He vist com ella s'emocionava amb cada vers, amb cada rima, amb cada mot, amb cada metàfora, amb cada símil... amb cada pregària d'un cor enamorat.

—Escrita per a vós. Pensant en vós. Patint per vós —he explicat, en finalitzar la rapsòdia.

—He esperat molt de temps aquest moment —ha referit, mirant-me als ulls. Els seus resplendien, anunciant-me l'hora dolça de l'amor—. Mai no he estimat ningú com a vós, a ningú més que a vós. I només pregava perquè, algun dia, us presentéssiu davant meu i us declaréssiu... sense cap intermediari. Només vós i jo. Però, si us plau, demaneu-m'ho. Res més no necessito.

Ho he intentat. Juro que ho he intentat. He intentat pronunciar el seu nom una vegada i una altra, cent vegades, mil vegades. Però ha estat inútil. No he pogut. No he estat capaç d'anomenar-la pel seu nom. Ella se n'ha adonat, entristint la mirada. Aleshores, he apreciat com el seu rostre mudava, d'expectació —d'esperança, potser— a horror. Ha ofegat un crit, emportant-se la mà a la boca, i ha abandonat la cambra, corrent. Llavors, envoltat de tenebres, he vist reflectida la meva imatge en un mirall de la sala. Suposo que haurà estat terrible, per a ella, veure'm envellir divuit anys (nou per dos) en una fracció de segon... en un sospir...

Envoltat de tenebres... he regressat a Weimar; sense patiment (vaig deixar de sofrir per ella quan vaig ingerir el beuratge), sense dolor, sense pena, sense amargor... Envoltat de tenebres... amb letargia i una certa indiferència. Envoltat de tenebres... només amb un estrany desconsol al meu interior: «Quin és el seu nom?», em pregunto, intentant fer memòria, lluitant per recordar, furgant inútilment en el desolador buit de la memança perduda, «Quin és el nom de la persona que més estimo en el món?».

Les tenebres m'envolten. Remembro el pacte amb Mefistòfil: «El nom de la vostra amada ja no tornarà a causar-vos dolor, mai més», em va assegurar. I així ha estat. No, no m'ha enganyat, però he caigut en el seu parany. El nom de la meua amada ja no pot provocar-me dolor... ja que sóc incapaç de recordar-lo, d'evocar-lo... de pronunciar-lo...

Les tenebres m'envolten. Llum! Llum! Vull més llum!

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE va morir el dia 22 de març de 1832, a 82 anys, a la ciutat de Weimar. Les seves últimes paraules van ser: «Més llum! Més llum!». La segona part de Faust (Faust: der Tragödie zweiter Teil) va ser publicada pòstumament.

El doctor Christoph Wilhelm Hufeland va morir a Berlín, el 25 d'agost de 1836. És reconegut encara com el precursor més cèlebre de la medicina preventiva antienvelliment.

Afirmen, aquells i aquelles que la varen conèixer, que, el segon matí de cada nova Primavera, la baronessa Theodore Ulrike Sophie von Levetzow acostumava a obrir un petit cofre on guardava el poema que va dedicar-li Johann Wolfgang von Goethe. Conservava l'obra conjuntament amb tota la correspondència que havia mantingut amb l'escriptor, quan encara no era més que una adolescent, ingènua i coqueta. Extreia de l'interior l'Elegia de Marienbad, enquadernada pel mateix autor en tafilet brunyit i il·lustrós; l'acariciava, la llegia pausadament i tornava a guardar-la. En alguna ocasió, diuen, la van escoltar sospirar: «Si m'ho hagués demanat...»

Va morir al castell de Třebívlice, a Bohèmia, el 13 de novembre de 1899, a l'edat de 95 anys. Mai no es va casar.

